

Nr 258.

Av herr **Strand**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 96 med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m. föreslås i § 1, att lagen skall äga tillämpning å rörelse, som för arbetsgivarens räkning sysselsätter flera än en arbetstagare. De sakkunniga hade föreslagit, att lagen skulle tillämpas å företag, som i regel använde minst två arbetstagare. Från arbetstagarorganisationer ha i yttranden över förslaget framhållits, att vid lagens utformning hänsyn måste tagas dels till konkurrenssynpunkter och dels till att lagen bör bereda samtliga anställda likvärdigt skydd.

Föredragande departementschefen säger sig ha uppmärksammat såväl vad de sakkunniga som nämnda organisationer i detta avseende anfört. Lagförslaget har likväl utformats så, att lagen skall äga tillämpning å företag, i vilka för arbetsgivarens räkning i regel användas flera än en arbetstagare. Det bör enligt departementschefens mening ankomma på arbetsrådet att avgöra, dels i vad mån arbetstagare kunna anses "i regel" användas till arbete och dels huruvida delvis anställd arbetstagare skall betraktas som hel arbetstagare eller ej. För egen del vill departementschefen icke genom en uttrycklig regel binda arbetsrådet. Detta ståndpunktstagande motiveras därmed, att man under den treårsperiod, under vilken lagen skall äga giltighet, bör vinna erfarenhet om den lämpliga gränsdragningen, varefter det är möjligt att intaga en mera preciserad ståndpunkt i frågan.

Det synes uppenbart, att många arbetstagare skulle bli utan lagens skydd, därest lagtexten utformades på här antytt sätt. Då en kategoriklyvning icke kan anses önskvärd, tala starka skäl för att lagen bör ges ett sådant innehåll, att den äger tillämpning å alla företag, oavsett de anställdas antal. Det har anförts, att ekonomiska skäl motiverade att de mindre företagen ställdes utanför den åsyftade regleringen av arbetstiden. Det bör observeras, att i mindre företag arbetsgivaren som regel själv deltar i arbetet. Det bör därför icke vara förenat med alltför stora svårigheter att tillämpa bestämmelserna om arbetstidens begränsning även å de mindre företagen. I detta sammanhang anmäla sig icke endast allmänt humanitära synpunkter utan även hänsynen till konkurrensläget de olika företagstyperna emellan.

Enligt § 2, punkt c, skall lagen icke äga tillämpning på arbetstagare som äro företagsledare, liksom icke heller å annan befattningshavare i överordnad ställning. Medlem av arbetsgivarens familj samt vissa överordnade befattningshavare skola enligt § 1 visserligen räknas som anställda men icke falla under lagen. De sakkunniga ha icke på ett tillfredsställande sätt definierat

begreppet företagsledare eller annan företagsledare i överordnad ställning. Föredragande departementschefen har heller icke uttömmande behandlat saken. De arbetstagarorganisationer, som beretts tillfälle att uttala sig i frågan, ha praktiskt taget enhälligt avstyrkt här åsyftade undantag. Man torde kunna utgå ifrån, att dessa avstyrkanden motiveras av de erfarenheter, som vederbörande organisationer äga i ifrågavarande avseende. Det synes därför icke lämpligt att utan närmare regler för handläggningen överlämna till arbetsrådet att i varje särskilt fall avgöra vem eller vilka som skola inbegripas under lagen. Det bör närmare angivas, vad som menas med företagsledare eller befattningshavare i överordnad ställning. Lagen om förenings- och förhandlingsrätt kan i detta avseende lämpligen tjäna såsom föredöme. I § 3, tredje stycket, av nämnda lag stadgas, att med arbetsledare förstås den, som är anställd att såsom arbetsgivarens ställföreträdare leda, fördela och kontrollera arbete, vilket utföres av honom underställd personal, och i vilket han icke annat än tillfälligtvis själv deltagar. I allmänhet torde väl föreståndare för filialer av mindre omfattning själva deltaga i arbetet i samma utsträckning som dem underställda arbetstagare. I dylika affärer med minst två eller tre anställda deltagar föreståndaren så gott som undantagslöst i arbetet. Det vore uppenbarligen orätt att räkna en sådan anställd såsom befattningshavare i överordnad ställning och att i konsekvens därmed ställa honom utanför lagens verkningskrets.

Med hänsyn till vad som ovan anförts ber jag få föreslå,

- att riksdagen måtte besluta följande ändring i §§ 1 och 2:
- § 1. Denna lag äger tillämpning — — — — —
för arbetsgivares räkning användes avlönad arbetskraft.
- § 2 b. Företagsledare eller annan befattningshavare i sådan överordnad ställning, som avses i lagen om förenings- och förhandlingsrätt 3 § sista stycket.

Stockholm den 21 mars 1939.

Axel Strand.